

7.TEMA

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

8. SINIF DERS NOTU

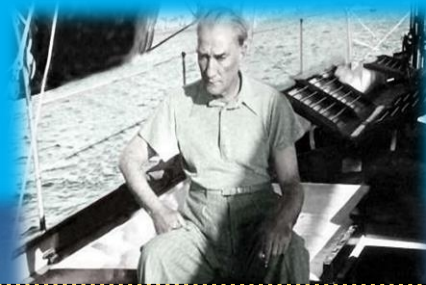
ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE ETKİLERİ

ATATÜRKÜN ÖLÜMÜ VE ETKİLERİ

Ömrünü milletine adanmış, Osmanlı devletinin yıkılmaktan kurtarmak için cepheden cepheye koşmuş, tüm ümitsizliklere ve engellemelere rağmen Samsun'dan başlattığı kurtuluş yürüyüşünü başarıya ulaştıran, temeli demokrasiye dayalı yepyeni bir devlet kuran ve bu devleti geliştirmek için durmadan çalışan ATATÜRK'ün 1937 ye gelindiğinde sağlığı iyice bozulmuştu.

Doktorların dinlemesi yönündeki tüm ısrarlarına rağmen gündemde olan **Hatay sorununu çözmek için** aralıksız çalışmaktadır. Hatay sorunu konusunda diğer devletlere mesaj vermek isteyen Atatürk, 1938 yılında **Mersin ve Adana gezilerine** çıktı.

Atatürk'ün Hastalığı **Siroz** du . Hastalığına ilk teşhisi Yalova kaplıcalarına gittiği sırada **Dr. Nihat Reşat Belger** koymuştur. Tüm uğraşlara rağmen Atatürk'ün sağlığı kötüye gitti. Deniz havasının iyi geleceği düşüncesiyle Atatürk'ün İstanbul'da ki **Savorona** yatına gitmesine karar verildi.

Hastalığından dolayı
iyice zayıflayan ATATÜRK

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1. Atatürk'ün hasta olmasına rağmen ülke sorunlarıyla ilgilenmesi onun Vatansever, Mücadeleci, Çalışkan bir kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir.

ATATÜRKÜN YATI SAVORONA

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE ETKİLERİ

Hastalığının ilerlemesiyle fani hayata gözlerini yumacağı **Dolmabahçe** sarayına geçti. 5 Eylül 1938 tarihinde kendi el yazısı ile **vasiyetnamesini** hazırlamıştır. Malvarlığının büyük bir bölümünü kendisi tarafından kurulan **Türk Tarih Kurumu** ve **Türk Dil Kurumuna** bağışladı. Bu bize ölümünden sonrada bu kurumların Türk Dili ve Tarihi üzerine çalışmasının devamını sağlamaya çalıştığını gösterir.

ÖNEMLİ

6- Her sene nemadan mütebaki miktar, yarı yarıya **Türk Tarih ve Dil kurumlarına** tahsis edilecektir.

Dolmabahçe : 5-IX-1938
Pazar günü

malik olduğum bütün mekûl ve hisse senetleri ile Çankaya'daki mekûl ve gopri mekûl emvalimi C. H. Partisine otiddeki şartlarla, Terk ve vasiyet ediyorum:

- 1) mekûl ve hisse senetleri, şimdiki gibi, işleri bankası tarafından nominaldırılacaktır.
- 2) Her sene nemadan, hema nispetleri serafi mafiyuz kalacakları, yasadıkları müddetce, Makbuleye ayda bin, Afete sekiz yüz, Salihha gökşene altı yüz, ilkinçe iki yüz lira ve Rukije ile velileye şimdiki yüzer lira verilecektir.
- 3) S. Gökşene bin ev de alınabilecek ayruca gona verilecektir.
- 4) Makbulelerin yaradığı ev müddetce Çankayada oturduğu ev de emrinde kalacaktır.
- 5) İsmet İnönünün çocuklarına yüksek tasillerini vkmal için muhtas olacakları yardım yapılacaktır.
- 6) Her sene nemadan mütebaki miktarlar yarı yarıya, Türk Tarih ve Dil Kurumlarına tahsis edilecektir.

K. Atatürk

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1. Atatürk mal varlığının bir bölümünü Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumuna bağışladı. Bu bize ölümünden sonrada bu kurumların Türk Dili ve Tarihi üzerine çalışmasının devamını sağlamaya çalıştığını gösterir.

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE ETKİLERİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

8 Kasım akşamı komaya giren Atatürk
10 Kasım Perşembe sabahı saat
9.05'de Dolmabahçe Sarayı'nda vefat
etti.

Devlet işlerin de herhangi bir
aksamaya meydan vermemek için 11
Kasım da İsmet İnönü, Türkiye
Cumhuriyetinin 2. cumhurbaşkanı
seçildi.

Atatürk'ün naaşı 20 Kasım'da Türkiye
Büyük Millet Meclisine getirildi.

Prof. Şerafettin Yaltkaya tarafından
cenaze namazı kıldırıldı. Naaşı Yavuz
Zırlıslı'na konularak İzmit'e getirildi.
Buradan Ankara'ya gönderildi.

20 Kasım'da Ankara'ya getirilen
Atatürk'ün naaşı Etnografya
Müzesinde hazırlanan geçici kabre
konuldu. 10 Kasım 1953'te Etnografya
Müzesi'nden Anıtkabir'e nakledildi.

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE ETKİLERİ

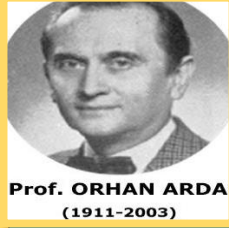
ANIKABİR

Aydın Milletvekili **Mithat Aydın**'in tavsiyesi ile Ankara'nın ortasında her yerden görülebilen **Reşattepe** nin adı **Anıttepe** olarak değiştirildi ve Anıtkabirin buraya yapılmasına karar verildi.

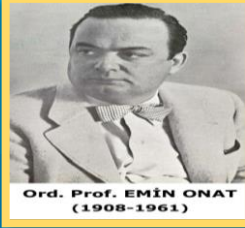
Anıtkabir'in yapımı için uluslararası bir proje yarışması düzenlendi. 27 yabancı 20 Türk projesi katıldı

Proje yarışmasını **Orhan Arda** ve **Emin Onat** kazanmıştır. Yapımına 1944 te başlanmış 1953 te tamamlanmıştır.

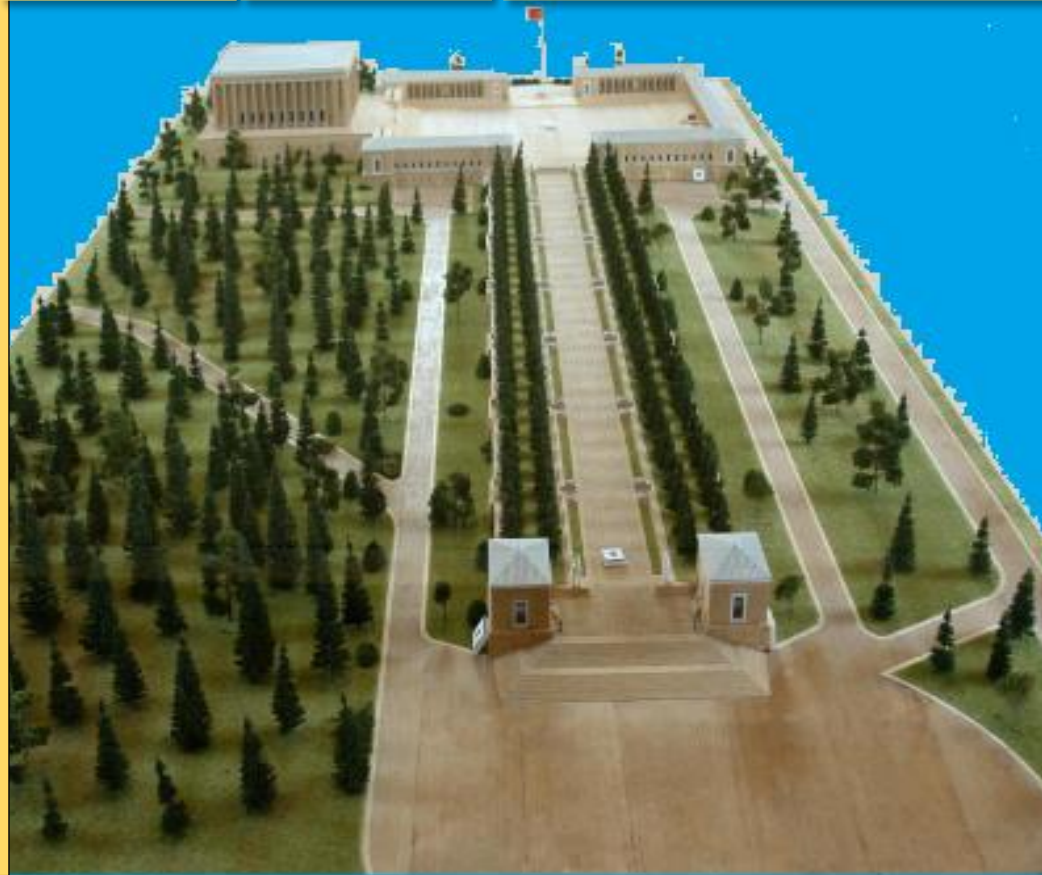
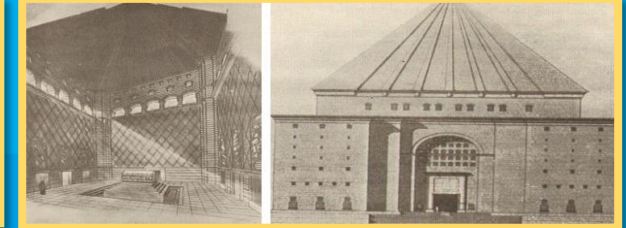
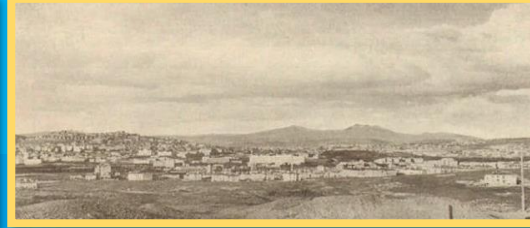
10 Kasım 1953'te Atatürk'ün cenazesi Etnografya müzesinden alınarak Anıtkabir'e nakledilmiştir

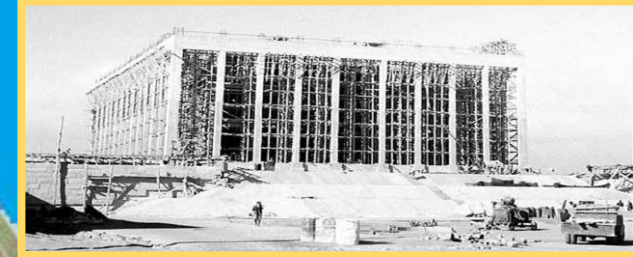
Prof. ORHAN ARDA
(1911-2003)

Ord. Prof. EMİN ONAT
(1908-1961)

Dönemin Cumhurbaşkanı Celâl Bayar (solda, şapkalı), Anıtkabir'in maketi başında yetkililerden bilgi alırken.

Mezar Odası - Anıtkabir

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE ETKİLERİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

ATATÜRK'ÜN VEFATININ YANKILARI

Yurt İçinde

- Atatürk'ün ölüm haberi bütün yurttaki derin bir üzüntüyle karşılandı. Ulusal yas ilan edildi.
- 11 Kasım günü bütün gazetelerin manşetleri ulu önderin kaybını aktarıyordu.
- Cenaze törenine büyük kalabalıklar toplanmıştı.
- Şairler, yazarlar ve sanatçılar eserlerinde bugünün duygusunu ve acısını yansıttı.

Yurt Dışında

- Birçok yabancı basın kuruluşu vefat haberini birinci sayfadan duyurdu.
- Birçok devlet başkanı yayınladıkları mesajlarla vefatın kendilerinde uyandırdığı derin üzüntüyü paylaşmışlardır.
Afgan Kralı Amanullah "O büyük insan yalnız Türkiye için değil, bütün Doğu milletleri için de en büyük önderdi."
İngiltere Başbakanı Winston Churchill, "Savaşta Türkiye'yi kurtaran, savaştan sonra da Türk Ulusu'nu yeniden diriltiren Atatürk'ün ölümü, yalnız yurdu için değil, Avrupa için de en büyük kayıptır. "

Atatürk'ün ölümünden sonra birçok yabancı devlet adamı, gazete ve gazeteci taziye mesajı yayınlamışlar. Bu durum onun evrensel kişiliğinin göstergesidir

ÖNEMLİ

1. Atatürk'ün ölümünden sonra birçok yabancı devlet adamı, gazete ve gazeteci taziye mesajı yayınlamışlar. Bu durum onun evrensel kişiliğinin göstergesidir

8. SINIF DERS NOTU

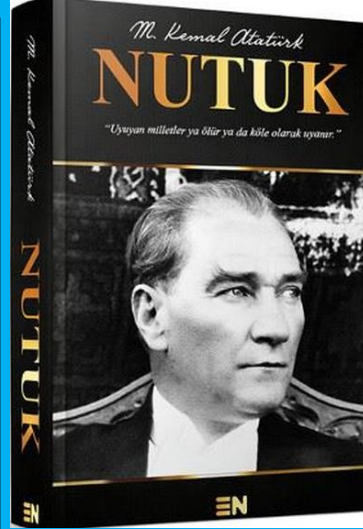
ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ATATÜRKÜN ESERLERİ

ATATÜRKÜN ESERLERİ

Yerli ve yabancı birçok yazarı takip eden, Kütüphanesinde **3997 kitap** bulunan ve **Çok yönlü bir insan** olan Atatürk Edebiyattan, hitabete, matematikten ve tarihe, birçok olana ilgi duymuştur. Kendisi de özellikle askerlik alanı olmak üzere Matematikten, Medeni Hayata birçok kitap yazmıştır.

Atatürk 10.yıl Nutkun da "**Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir.**" Diyerek böylelikle en büyük eserinin **Türkiye Cumhuriyeti** olduğunu ifade etmiştir.

**ONEM
Lİ**

Atatürk

GEOMETRİ

1937 yılında yazmıştır. 44 sayfadan oluşur. Matematiksel terimlere Türkçe karşılıklar bulmuştur.

Yazdığı ve Katkıda Bulunduğu diğer kitapları.

- Bölüğün Muharebe Eğitimi
- Takımın Muharebe Eğitimi
- Cumalı Ordugahı
- Taktik Tatbikat Seyahati
- Zabit ve Kumandan ile Hasbihal
- Arıburnu Muharebeleri Raporu
- Vatandaş İçin Medeni Bilgiler
- Liseler İçin Tarih Kitabı (1931)
- Geometri Kitabı (1937)

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1. Atatürk'ün askerlikten matematiğe ve vatandaşlığa kadar birçok alanda kitap yazması **çok yönlü özelliğini** gösterir.

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

ATATÜRKÜN 2.DÜNYA SAVAŞINA BAKIŞI

Atatürk, dış politikada "Yurtta barış, dünyada barış!" ilkesini benimsemiştir. "*Savaş zaruri ve hayati olmalıdır. Milletın hayatı bir tehlikeye maruz kalmadıkça savaş bir cinayettir.*" demiştir.

Bu politika doğrultusunda çevresindeki ülkelerle dostluk ve iş birliği antlaşmaları imzalamıştır. Uluslararası barışa katkı sunmak için Türkiye'yi Milletler Cemiyetine üye yapmıştır.

Atatürk 1932 yılında Amerika temsilcisi Mac Artur yaptığı toplantıda;

Bence, dün olduğu gibi yarın da **Avrupa'nın kaderi, Almanya'nın alacağı vaziyete bağlı** bulunacaktır. Olağanüstü bir dinamizme sahip olan bu yetmiş milyonluk çalışkan ve disiplinli millet, üstelik millî ihtiraslarını kamçılıyabilecek siyasi bir cereyana kendisini **kaptırdı mı er geç Versay Antlaşması'nın tasfiyesine girecektir.**

Demiştir. 1932 yılında söylenen bu sözden 7 yıl sonra 1939 yılında Almanya'nın tutumu sonucu II. Dünya Savaşı çıkmıştır.

ÖNEMLİ

Atatürk Türkiye'nin **tarafsız** kalarak savaşa **girmemesi** taraftarıydı. Bu görüşünü

*"Bu tehlikeli durumda **tarafsız kalmak** ve devlet gemisini bu fırtına ortasında hiçbir engele çarptırmadan yöneterek **savaş dışında kalmaya çabalamak**, bizim için yaşamsal önem taşımaktadır"* diyerek belirtmiştir.

Türkiye Atatürk'ün bu sözü doğrultusunda Savaş sırasında **denge politikası** güderek savaşa girmemek için uğraşmıştır.

ÖNEMLİ

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

- 1: Atatürk Türkiye'nin 2. Dünya savaşın da **tarafsız** kalarak savaşa **girmemesi** taraftarıydı.
2. Türkiye 2.dünya savaşına girmemiş **Denge siyaseti** izlemiştir.
3. Atatürk'ün 2. Dünya savaşının çıkacağı yönünde görüşlerinin gerçekleşmesi onun **ileri görüşlü** olduğunu kanıtlar.

8.SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

II. DÜNYA SAVAŞI

1939'da başlayıp 1945 yılına kadar süren ve 65 milyon civarında insanın öldüğü savaştır.

NEDENLERİ

ONEM
LI

- 1. Dünya Savaşı sonunda yenilen devletlerle (özellikle Almanya ile imzalanan Versay Antlaşması) ağır şartlar taşıyan anlaşmalar imzalanması.
- Dünya barışını korumak için kurulan Milletler Cemiyeti'nin görevini yapmaması güçlü devletleri desteklemesi.
- Dünya Savaşı'nda galip devletler arasında olmasına rağmen İtalya'nın dışlanması ve Habeşistana saldırması.
- Japonya'nın uzak doğudan Avrupalı ülkeleri uzaklaştırmak istemesi ve Mançurya ya Saldırması.
- Dünya Savaşı'ndan sonra sınırların çizilmesinde milliyetçilik anlayışına dikkat edilmemesi, etnik çatışmalar ve sınır sorunları ortaya çıkardı.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.2.Dünya Savaşının En Önemli Nedeni 1. Dünya Savaşı Sonrası Anlaşmaların Sorunlara Çözüm Olamaması Ve Almanya İtalya ve Japonya'nın Saldırgan Tutumudur

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

30-31 Ocak 1943 Adana Görüşmeleri

İngiltere Başbakanı Winston Churchill ile İsmet İnönü arasında Adana'da yapılmıştır. İngiltere Türkiye'yi savaşa sokmak için uğraşmıştır. İsmet İnönü savaşı ötelemek için batıdan bazı istekleri olmuştur.

4 Aralık 1943 Kahire Konferansı

Winston Churchill, ABD Başkanı Roosevelt ve İsmet İnönü arasında yapılmıştır. Yine Türkiye'yi savaşa sokmak için uğraşmışlardır. Türkiye verilecek askeri yardımların gelmediğini bahane ederek tarafsızlığını devam ettirdi.

Adana Görüşmeleri

Kahire Konferansı

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1. Adana ve Kahire konferansında Türkiye'nin Müttefiklerin yanında savaşa girmekten kaçınması DENGE siyaseti izlediğinin kanıtıdır.

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

ABD NİN SAVVAŞA GİRMESİ

Japonya'nın ABD'nin Pearl Harbour üssüne saldırması üzerine ABD'de 8 Aralık 1941 de Müttefik Grubunda savaşa katılmıştır.

TÜRKİYE NİN SAVVAŞA GİRMESİ

Yalta Konferansı

4 - 11 Şubat 1945'te Roosevelt, Churchill ve Stalin'i arasında gerçekleşmiştir.

Konferansta

- Birleşmiş Milletlerin kurulmasına
- 1 Mart 1945 tarihine kadar Miğfer Devletlerine savaş ilan edenlerin Birleşmiş Milletlere alınmasına karar verilmiştir.

Türkiye Savaş sonrası dünya düzeninde söz sahibi olmak ve Birleşmiş Milletlerin Kuruluşunda yer almak için 23 Şubat 1945'de **Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmiştir. Resmen savaş ilan etse de Fiilen savaşmamıştır.**

**ONEM
LI**

Pearl Harbour Baskını

Yalta Konferansı

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1. Türkiye Savaş sonrası dünya düzeninde söz sahibi olmak ve Birleşmiş Milletlerin Kuruluşunda yer almak için 23 Şubat 1945'de **Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmiştir. Resmen savaş ilan etse de Fiilen savaşmamıştır.**

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

SAVAŞIN SONA ERMESİ

- 1944'de müttefiklerin Sicilya'ya asker çıkarmaları ve İtalya'ya geçmeleri üzerine **İtalya teslim olmuştur.**
- 6 Haziran 1944 müttefikler Fransa'nın **Normandiya bölgesine asker çıkarması** ile Almanya yenilerek geri çekilmiştir.
- **Ruslar Almanları, doğu cephesinde yenilgiye uğratmışlar** ve batı Rusya'dan ve doğu Avrupa'dan çıkarmaya başlamıştır.
- **Almanya 1945'te ateşkes istemiş ve II. Dünya Savaşı Mihver Devletlerinin yenilgisiyle sona ermiştir.**
- Doğu Asya'da **Japonya**, savaşa devam etmiş ancak **ABD'nin 6 Ağustos 1945 Hiroşima ve 9 Ağustos 1945 Nagazaki** şehirlerine atom bombası atmasıyla teslim olmak zorunda kalmıştır.

ONEM
LI

Normandiya çıkarması

Atom bombası

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

8. SINIF DERS NOTU

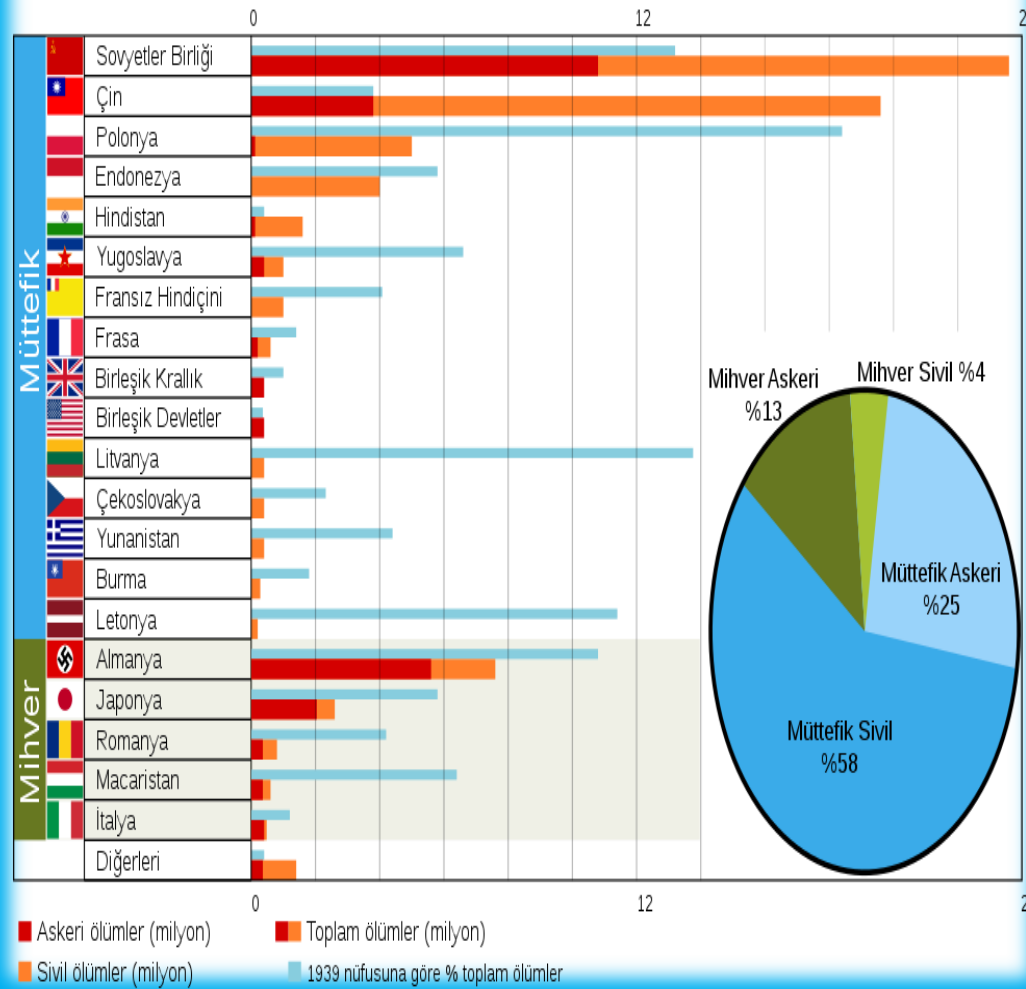
ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

II. DÜNYA SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

- Almanya ikiye bölünmüştür. Doğu Almanya Sovyet Rusya'nın, Batı Almanya ise ABD denetimine girmiştir.
- Barışı sağlamak için Milletler Cemiyeti'nin yerine Birleşmiş Milletler Teşkilatı kurulmuştur. (1945)
- Savaşı demokrasiyi savunan devletler kazanmış ve Avrupa'da demokrasi rejimi yaygınlaşmıştır. Türkiye'de de çok partili demokratik hayata geçilmiştir.
- Dünya devletleri ABD ve S.S.C.B liderliğinde iki gruba ayrılmıştır. ABD öncülüğünde NATO, SSCB öncülüğünde Varşova Paktı, kurulmuştur.
- Türk - Amerikan ilişkileri gelişmiş Türkiye SSCB'den ziyade ABD ye yakınlaşmıştır.
- Milyonlarca insan hayatını kaybetti

ONEM
LI

II. Dünya Savaşı Ölümleri

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDA TÜRKİYE'NİN TUTUMU VE ALINAN ÖNLEMLER

Müttefik ve Mihver Grubu devletleri Türkiye'yi kendi saflarına çekmek için her yolu denemelerine rağmen Türkiye toprak bütünlüğünü korumayı amaçladığı için tarafsız kalmayı istemiş ve bu nedenle **denge politikası** uygulayarak savaş dışında kalmıştır.

Savaşı Müttefik devletlerin savaşı kazanacağı kesinleşince 1945 Yalta konferansı sonrası hem BM girebilmek hem de yalnız kalmamak için mihver devletlere savaş ilan etmiştir.

Bu Süreçte Türkiye Çeşitli Tedbirler Almıştır.

- Bir milyona yakın erkek Savaşa girme ihtimaline karşı askere alındı ve genel **Seferberlik ilan edilmiştir.**
- Almanların Gece saldırılarına karşı **karartma** ve **sokağa çıkma yasağı** uygulandı.
- Savaş nedeniyle haksız kazanç elde edenlerden **varlık vergisi** alındı.
- Boğazların güvenliğini sağlamak için **boğazlara yakın olan çevre illerde sıkıyönetim** ilan edildi.
- Basın yasasında **değişiklikler** yapılarak milli duyguları incitecek radyo yayınları yasaklandı
- **Millî Korunma Kanunu** hazırlandı.
- Ekmek (pasta yapımı yasaklandı), şeker ve et gibi tüketim malzemeleri "karne" ile dağıtıldı.

MİLLÎ KORUNMA KANUNU: II. Dünya Savaşı Sırasında 1940 yılında çıkarılan ve hükûmete fiyatları saptamada, ürünlere el koymada, hatta zorunlu çalışma yükümlülüğü getirmede sınırsız yetkiler veren yasadır. Bu kanuna dayanarak Varlık Vergisi çıkarılmış tasarruf amacı ile karne ile ekmek dağıtımını başlamıştır.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

ONEM
LI

1. Türkiye 2.dünya savaşına karşı askeri, ekonomik ve sosyal tedbirler almıştır.

ONEM
LI

8.SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN DENGE SİYASETİ

VARLIK VERGİSİ: TBMM tarafından 11 Kasım 1942'de çıkartılan kanunla, İkinci Dünya Savaşı sırasında haksız kazanç elde edenlerden bir defaya mahsus olmak üzere alınması kararlaştırılan vergidir. Vergi mükelleflerinin büyük çoğunluğu gayrimüslim olması, uygulamaya çeşitli tepkiler gelmesine yol açtı. Vergisini ödemeyenler, çalışma kamplarına gönderildi.

ÖNEMLİ

2.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYEYE ETKİSİ

- Yetişkin nüfusunun askere alınması **üretimin düşmesine** neden olmuştur. Üretimin düşmesi ile **birlikte ekonomi olumsuz etkilenmiş** büyüme hızı düşmüştür.
- Ordunun savaş için hazır olması amacı ile devlet gelirlerinin büyük bir bölümü savunmaya ayrılmış **II. Beş Yıllık Kalkınma Planı uygulanamamıştır.**
- Üretimin azalması sonucu **ürünlerin fiyatı artmıştır**
- 40 yaş altındaki erkeklerin askere alınması ile **nüfus artış hızı azalmıştır**
- Savaşı **demokratik** rejimler olan **ülkeler kazanması** sonrası **Türkiye de çok partili hayata geçmiştir.**
- Alınan önlemler den dolayı **seyahat etme, haber alma ve ekonomik bazı hak ve özgürlükler sınırlandırılmıştır.** (Bu sınırlandırmanın amacı kamu güvenliği ve sağlığını korumaktır.) Savaş dönemi olduğu için yaşama hakkının korunması diğer hak ve özgürlüklerden daha önemli hale gelmiştir.
- Türkiye Savaşa girmese de **ekonomik ve sosyal yönden olumsuz** etkilenmiştir.

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1. 2. Dünya savaşına Türkiye fiilen katılmasa da erkekler askere alınmıştır. Bundan dolayı üretim düşmüş,büyüme yavaşlamış,fiyatlar artmış nüfus artış hızı yavaşlamıştır.
2. Türkiye Savaşa girmese de **ekonomik ve sosyal yönden olumsuz** etkilenmiştir.

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ÇOK PARTİLİ DEMOKRATİK HAYATA GEÇİŞ

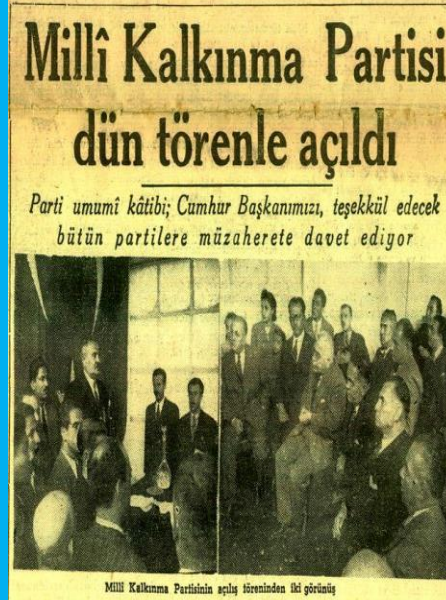
Türkiye Atatürk döneminde çok partili hayata geçiş için denemeler yapmış ancak o dönemde CHP hariç kurulan diğer partiler (Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası) bazı nedenlerden dolayı geri kapanmıştır.

**ONEM
LI**

2. DÜNYA SAVAŞI SONRASI ÇOK PARTİLİ SİSTEME GEÇİŞİN NEDENLERİ

- 2. Dünya savaşını demokratik rejime sahip ülkelerin kazanması. (Dış etken)
- Birleşmiş Milletler Anayasası'nda, teşkilata katılabilmek için "demokratik bir rejime sahip olunması" gerektiği hükmünün yer alması. (Dış etken)
- 2. Dünya savaşının neden olduğu kötü ekonomik tablodan farklı fikirlerle kurtulma isteği.
- Farklı fikir ve düşüncelerin mecliste ve ülke yönetiminde temsil edilmesi gerekliliği
- Demokratik devlet anlayışını yerleştirerek milli egemenliği güçlendirme isteği
- İktidar partisinin çalışmalarının denetiminde muhalefet partilerinin gerekliliği

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün: "Tek eksiğimiz hükümet partisinin karşısında başka bir parti bulunmamasıdır." sözleri muhalefet partilerinin kurulmasını hızlandırdı.

Nuri Demirağ tarafından 18 Temmuz 1945 tarihinde Milli Kalkınma Partisi kuruldu

Bu partinin kurulması Türkiye'de çok partili hayata geçişi kanıtlar.

**ONEM
LI**

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1. Nuri Demirağ Tarafından Milli Kalkınma Partisi kurulması ile Türkiye'de çok partili hayata geçilmiştir.

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ÇOK PARTİLİ DEMOKRATİK HAYATA GEÇİŞ

DEMOKRAT PARTİNİN KURULMASI

2. Dünya savaşının meydana getirdiği ekonomik sıkıntılara karşı hükümetin yaptığı bazı çalışmalar parti içinde eleştirilere ve görüş ayrılığına neden olmuştur.

Aynı zamanda Hükümetin **Çiftçiyi Topraklandırma Kanununa Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan, Fuat Köprülü** gibi kişiler **muhalif** bir tutum sergilediler.

7 Haziran 1945'de bazı milletvekilleri daha fazla demokrasi talebinde bulunulan **Dörtlü Takrir** önergesini verdiler. Önergeleri kabul edilmeyince bunun üzerine bu dörtlü **7 Ocak 1946 yılında Demokrat Partiyi** kurmuştur.

DEMOKRAT PARTİNİN KURUCULARI

Celal BAYAR

ADNAN MENDERES

FUAD KÖPRÜLÜ

REFİK KORALTAN

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

ÖNEMLİ

8. SINIF DERS NOTU

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ÇOK PARTİLİ DEMOKRATİK HAYATA GEÇİŞ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

Türkiye'de ilk kez birden çok partinin katıldığı seçim 1946 yılında yapıldı. Açık oy gizli sayım sistemine göre yapılan seçimleri **CHP kazandı.** (395 CHP- 66 DP)
(Bu seçim de uygulanan sistem demokratik olmasa da ilk kez çok partili seçimdir.)

ÖNEMLİ

1950 yılında yapılan serbest seçimi **Demokrat Parti** kazandı.

ÖNEMLİ

ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞİN SONUÇLARI

- Farklı fikir ve düşünceler yönetimde ve mecliste temsil edilmeye başlandı.
- Demokratik devlet anlayışı ve milli egemenlik güçlendi.
- Muhalefet tarafından Hükümet işlerinin denetlenebilmesinin önü açıldı.
- Düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki engellerden biri kalktı.